

Социалната мрежа поема ролята, която църквата е изпълнявала през Средновековието

Фейсбук – последната капка надежда за живот

Нуждаещи се хора търсят средства за животоспасяващи операции

На стр. 4

По случай 140-ата си годишнина Националната библиотека подари карти

Българите са на 21-во място като четяща нация сред 28-те страни в ЕС

Има обаче деца, които смятат книгите за „яки“

Журналистът Георги Тошев съветва студентите във ФЖМК:

Любопитството и егоизмът са път към успеха

В професията трябва да се балансират два противоположни принципа – стриктност и непринуденост, макар да са контрастни един на друг, те са взаимозависими

На стр. 5

Асоциация „Българска книга“ установява, че „профилът на „четящия българин“ е следният: образован и живеещ в столицата или по-голям град. „Четящият българин е предимно в активна трудова възраст, с по-висок социален статус, с по-ви-

соко образование и доходи, както и с по-престижни професионални занимания.” По данни на Евростат българите са на 21 място като четяща нация в рамките на Европейския съюз.

Още - на стр. 12

Десетокласникът-писател Спас СТАНОЕВ:

Първо визуализирам героите си със софтуер и след това ги описвам в разкази

На стр. 16

Откъде политическият елит купува книги?

Книжарница за политици

Сидеров разлиства биографията на Путин, а Герджиков поезията на Маргарита Петкова

на стр.6

назначените за това места, ала после се гнусим, когато видим кучешко лайно. Предпочитаме да оставим децата да играят в мола, а не на поляната пред блока. Обичаме да носим обувки от изкуствена кожа, но не и да ходим боси по зелената трева. Измисляме все повече начини за изкуствено забременяване.

С това нараства чувството за безсилие пред нелогичните и крайно неестествени действия на човека срещу природата.

Днес, в началото на XXI век, аграрните общности са забравени и избутани в ъгъла от разрушителната ръка на капитализма. Ако при формирането на капитализма действията на индустриалните общества са били ако не оправдани, то приемливи, сега те се оказват опасен начин на мислене и водят до масово самоунищожение.

Днес отношението на българите към природата и нейните блага придобива апокалиптичен характер. През зимата титаническите политически сили разрешават унищожаването на дюни, бетонирането на плажни ивици, убиването на животински видове с цел развиване на туризъм. С цел печелене на пари. През лятото подписват закони за строежи на лифтове в Национални паркове, където отново застрашават живота на редки видове. Подпалват и изсичат гори, за да издигнат призрачни сгради на мястото им, отново, за да развиват туризъм. От своя страна той носи печалби, но и много загуби.

Днес хората живеем в непрекъсната борба с природата. Примерите за тази борба са много, но колкото и пъти да са били показвани на хората, те като че ли приемат това за шега. За лъжа. Не се съобразяват с призивите на екологите и ги смятат за поредните, които просто си говорят. Това, което казват, обаче е притеснително и хората трябва незабавно да отворим

Няма здрави хора на болна планета

Замърсяваме много – чистим малко

очи преди природата да се е обърнала напълно срещу нас и да ни унищожи така, както ние я унищожаваме всеки ден.

Естественото равновесие е нарушено, защото човекът се старае да живее по изкуствен начин. Този начин на живот поражда глобални климатични изменения, изчерпване на природни богатства, неконтролируемо замърсяване на водата, въздуха и почвите.

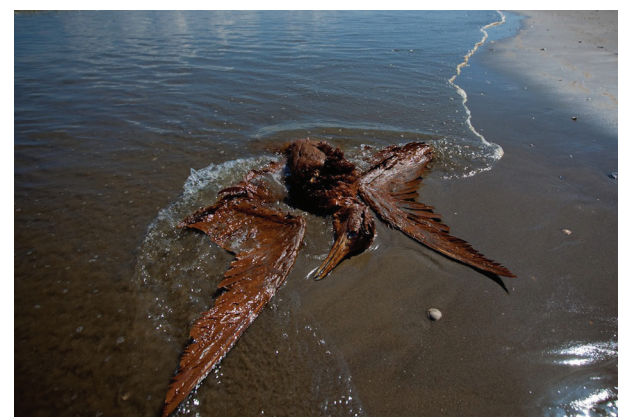
Един от най-големите проблеми на човека е, че той се е превърнал в ненаситен хищник. Винаги иска още и още. Ще отсече само още една гора, за да построи само още един хотел. Ще раз-

копава територии, в които виреят последни представители на отделни видове, за задоволяване на промишлени нужди. Ще замърсява водни басейни заради добива на полезни изкопаеми, газ и нефт.

Случаят е стар, но последиците от него – непоправими. През 2010 година на сондажната платформа Deepwater Horizon, която British Petroleum използва за добив на нефт в Мексиканския залив се случва една от най-мощните екологични катастрофи. И досега щетите върху околната среда не могат да бъдат изчислени. В резултат на взрив на плат-

формата във водите на Мексиканския залив се изливат 5 милиона барела суров петрол в рамките на 152 дни. Смъртността на морски костенурки, китове, делфини, птици и риби е нарастнала с повече от 50 пъти.

Замърсяваме много – чистим малко. Държим се нагло с природата, която е наш приятел, наш дом. Тя отвръща на непрестанните ни удари със стихии, бури, урагани, изригващи вулкани и пожари. Но нас това не ни впечатлява, защото не мислим за бъдещето на човечеството, а за своето собствено. „Нали не се случва на мен, защо трябва да

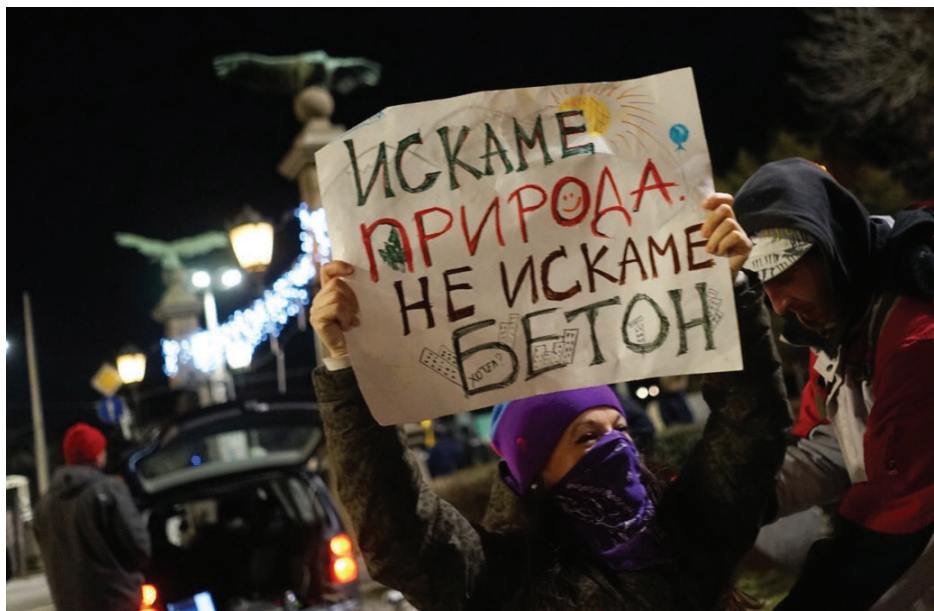
ми пука какво става в другия край на света?“ – това е моделът за „устойчиво развитие“, който следва модерното общество. Този модел е причина за смъртта на 9 милиона души годишно. Това означава, че глобалното замърсяване на Земята убива три пъти повече хора всяка година от ХИВ и СПИН, туберкулоза и малария взети заедно. И ако това не е плашещо, може би последните данни за наличието на микропластмаса в човешкото тяло ще ви накара да се замислите какво консумирате, какво изхвърляте, как живеете.

Хората сме странни същества. Когато отидем на море, не плуваме в морето, а на две крачки от него в басейна на хотела, онзи с гъбичките. Не лежим на пясъка, а на пластмасови шезлонги. Не изхвърляме боклуците си на пред-

Ако на глобално ниво нещата изглеждат непоправими, то на локално всяка държава трябва да измисли екологична политика, която да действа в услуга на природата, а не срещу нея. От нас зависи да ограничим токсичния отпечатък, който оставяме върху планетата.

Дали ще носим платнена чанта, когато пазаруваме, дали ще събираме отпадъците разделно, дали ще отидем пеша до работа или с колата, дали ще хвърим фаса на земята или в кош – тези решения и много други зависят само от нас, и ние сме отговорни за последиците от тях. Крайно време е да дадем възможност на природата да възстанови равновесието си, защото няма как да живеем здрави върху болна и мръсна планета.

ДЕСИСЛАВА
ВИТАНСКА

Домовете за подрастващи са заменени от Центрове за настаняване от семеен тип

Българските деца с увреждания – бежанци по неволя

Забравено е, че всеки детски живот има една и съща стойност и една и съща надежда за бъдеще

В България трудно приемаме непознатите, чуждите и различните. Онези, обречените на специално отношение, грижа и обучение, за да бъдат част от живота и да оцеляват, да общуват и работят. Това могат да бъдат както бежанци, така и деца или хора с увреждания.

Домовете за деца с увреждания и тези за деца бежанци си приличат най-вече по това, че ги няма. Разликата е, че едините някога поне ги е имало. Последният дом за деца с увреждания или умствена изостаналост е закрит през 2016 г. Сега те са преименувани на Центрове за настаняване от семеен тип и около 2 000 деца са преместени там. Причината да бъдат закрити домовете са сериозното разминаване между общия капацитет на институциите и броя на заетите места. Очевидно качеството на услугите в домовете

Снимки: Интернет

не е предразполагало родителите на децата да се доверят на институциите.

„Потребителите се подпомагат от професионалисти с цел социално включване и превенция на настаняването им в специализирана институция.” - пише в официалния сайт на Агенцията за

социално подпомагане и по-точно в регистъра на социалните услуги в Дневен център за деца и/или младежи с увреждания. Обслужването на потребителите е от понеделник до петък, а помощта е възможно да бъде и еднократна. Институция, която може да се погрижи за тези деца

в дългосрочен план и за постоянно, няма, защото експертите от Дневния център имат нужда от почивка през уикенда.

Друга интересна особеност от тези социални услуги, които са в ролята на превантивна мярка за децата, за да нямат нужда от специална институция, е ограниченият им капацитет. За Дневния център за деца с трайни увреждания той е 30 места, а за Центъра от семеен тип е не повече от 15.

Разбира се, ченадържавата ще ѝ е по-лесно и евтино да се грижи за „превенция” на заболяване, което не си избираш. По-изгодно ѝ е да замъгли очите на гражданите и на потърпевшите с едни „социални услуги”, които само на пръв поглед звучат полезни, а всъщност са смешни и крайно недостатъчни. Статистика за това дали тези услуги са по-ефек-

тивни от домовете за деца не е налична, а вероятно не се и води.

С една дума децата и родителите да си се оправят сами. Очевидно тяхна е вината и отговорността дали детето им се е родило с увреждане, умствена недостатъчност или в някоя разрушаваща се и разрушителна страна от Близкия изток. Те всички са прогонени от България, защото на нея те не са ѝ необходими. Не са икономически изгодни, защото нямат добро образование и необходимите квалификации, за да работят за доброто на държавата. Не, че тя всъщност някога е демонстрирала нещо добро към тях.

„През 2016 г. повече от 19,000 души потърсиха международна закрила в България, една трета от които - деца. Близо половината от всички деца, пристигнали в България, са пътували непридружени

или са били разделени от семействата им по време на тяхното пътуване.” - пише в сайта на УНИЦЕФ. Липсата на ресурси и законодалните дупки обричат невинни едва започнали животи на липса на перспектива и бъдеще. Специализиран дом за деца бежанци, които са отделени от семействата си и имат нужда от закрила отново няма. Това от своя страна може да доведе до насилие, злоупотреби и експлоатация срещу най-уязвимите. Тези различните, с които не се разминаваме всеки ден по улиците, защото не знаем дали са живи и какво изобщо се случва с тях ако са оцелели.

Управляващите не уважават българските деца със специални нужди, а какво остава за чуждите и особено тези на мигрантите. Единствено благодарение на организации като УНИЦЕФ се припомня, че децата имат права и те трябва да бъдат спазвани. Но държавата мълчи пред тези явно маловажни проблеми, които не влизат както в приоритетните въпроси на правителството, така и в медийния обсег на отразяване. Забравено е, че всеки детски живот има една и съща стойност и една и съща надежда за бъдеще. В пределите на България обаче децата с увреждания и децата бежанци, изгубили своите родители, са братчета по съдба и неволя.

Никол Панкова

ществували без него. „Капачки за бъдеще“, „Подари усмивка“, „7 каузи“, „TimeHeroes“ са само част от тези организации, чиито общ брой последователи възлиза на над 71 250 души. Доброволството никога не е било толкова лесно. Всяка една от тези организации се е погрижила да представи своите инициативи така, че да бъдат достъпни за потребителите. Единственото, което последните трябва да направят, е

Социалната мрежа поема ролята, която църквата е изпълнявала през Средновековието

Някога замисляли ли сте се кои са причините, поради които ходим на църква? Аз се сещам за три. Първо, за да се помолим за спасение. Второ, за да изповядаме греховете си. И трето, за да предложим помощ.

Добре, а кой е най-бързият и лесен начин за разпространението на едно съобщение? Как да сме сигурни, че нашият призив ще достигне до максимален брой хора за възможно най-кратък период от време? Отговорът е един – интернет пространството или, ако трябва да съм по-конкретна, социалната мрежа Фейсбук.

Фейсбук – последната капка надежда за живот

Нуждаещи се хора търсят средства за животоспасяващи операции

и шернати. Вторите са тези, които се „молят“ за помощ, а третите – тези, които предлагат спасение.

Типовите потребители случайно да ви на-

бирате средства, за да дарим нов живот на приятел...“? А някога чудили ли сте се колко са хората, които търсят помощ във Фейсбук? А защо точно там?

Във Фейсбук съществуват 90 страници и 103 групи, чието име започва по едни и същи начин – „Да помогнем на...“. Това са поне 193-ма души (сигурна съм, че всъщност са много повече), които са избрали тази социална мрежа, за да потърсят помощ. Те обаче са обединени и от нещо друго, нещо по-голямо – надеждата да бъдат спасени, надеждата да получат нов шанс за живот. Ще кажете, че Фейсбук не е точното място, където

да търсят тази надежда. И тук ще ви попитам: „А защо да не е?“ Факт е, че държавата не отпуска голяма част от необходимите парични средства за провеждане на едно лечение. Факт е, че не всеки призив за помощ може да бъде излъчен в новинарските емисии. Факт е, че за голяма част от хората надеждата за спасение умира с всяка една секунда, умира заедно с тях. В такъв случай има ли по-бърз и сигурен начин да разпространиш призива си за помощ от това да създадеш фейсбук група или страница или просто да го публикуваш на стената си? За голяма част от тези 193-ма души,

хората, които ще прочетат историите им във Фейсбук и ще решат да им протегнат ръка, са последното спасение. Именно на тях се молят.

Фейсбук не е само място за търсене на помощ, то е и място за предлагането ѝ. Място, където търсещите се срещат с даващите. Място, което успява да обедини хората и да ги накара да вършат добро. Фейсбук е „дом“ на много доброволчески организации, които трудно биха просъ-

да отделят малко от свободното си време и да се превърнат в Хора. И познайте, все повече от тях го правят. Според информацията на „TimeHeroes“ участие в техните мисии са взели над 55 000 души, а за последната си кампания „Капачки за бъдеще“ са успели да съберат по-голямо количество капачки от предишните си три кампании взети заедно. Да, не можем да твърдим, че Фейсбук е единствената причина за развитието на доброволството у нас, но можем да сме сигурни, че без него доброволческите кампании нямаше да имат такъв успех.

Ето това е Фейсбук – място, което среща нуждаещите се от помощ с тези, които са готови да подадат ръка. Място, което, ако погледнем отвъд стереотипите, можем спокойно да наречем църквата на 21-ви век.

Антония ЦАПАРЕВСКА

В днешно време няма по-сигурен и бърз метод за разпространение на едно съобщение от това да го публикуваш на стената си.

Вече сигурно сте объркани и се чудите какво общо могат да имат Фейсбук и църквата.

Във Фейсбук има различни типове потребители. Ние обаче няма да разглеждаме всички, а ще се спрем на три типа. Първият тип са тези, които изповядват своите грехове на стените си, но не, за да получат прощане, а защото се надяват, че те ще бъдат лайкнати, коментирани

помнят на нещо? Точно така – това са същите три причини, които изброих по-нагоре. Е, в такъв случай не можем ли да твърдим, че Фейсбук малко по малко се превръща в църквата на 21. век. Още не сте сигурни? Добре, тогава да разгледаме малко по-подробно фейсбук потребителите, но нека оставим първия тип настрана – за него е говорено достатъчно. Нека съсредоточим вниманието си върху молещите се за и предлагащите спасение.

Колко често, докато разглеждате фийда си, попадате на публикации от рода на „Съ-

Днес малко български журналисти са олицетворение на автентичност и упорито стоят зад принципите на професията. Във време, в което отношението на държавата и обществото към нея, я поставят едва на 111-о място по свобода на словото в света и много от онези, които „практикуват“ занаята, се отказват от него, е трудно да се повярва, че Журналистиката, в най-романтичния ѝ вид, е все още жива. Едно от тези лица е журналистът Георги Тошев, който вече почти десетилетие разказва най-интересните истории от екрана, води със себе си публиката на далечни дестинации, които разкриват съвсем различен поглед към света. Наскоро той се срещна със студенти от профил „Радио“ във Факултета по журналистика и масова комуникация, за да сподели за своя опит като журналист и да отговори на техните въпроси. Съдейки по дългата му кариера, е изненадващ фактът, че в студентските си години, Тошев случайно попада в сферата на публицистиката. Той завършва българска филология в Софийския университет и не си представя журналистиката като поприще, в което да се развива. Уви, започва да работи като разследващ журналист във вестник 24 часа, период, за който казва, че е благодарен, макар този аспект от професията да не е онзи, който му приляга най-добре.

Работи и за радио „Тангра“, пише за вече несъществуващия вестник „Континент“, прави специализации в Колумбийския университет и френското радио. За голяма част от кариерата си Георги Тошев казва, че е имал късмета хората да му имат доверие и му е била давана креативна свобода, и макар това да звучи като мечтата на всеки журналист, той подчертава, че всичко е плод на много усърдна работа и че в действителност доверието, и в журналистиката, трябва да бъде заслужено. Разказвайки за безбройните срещи, които е имал щаст-

тъзнал, че е в позиция, в която да може да си позволи да помечтае „по-нахално“, както сам се изразява. Тази дързост се изразила в това той да състави списък с всички онези личности, с които иска да се запознае, без значение от техния статус и от коя точка на света са, целта била да докаже, най-вече на самия себе си, че границите, които преди си е поставял, са били чисто мисловни, в които влиза и фактът, че е от една малка и непозната за много хора страна, държава с малък пазар в сравнение със световния, бъдейки напълно наясно, че това не би впечатлило хора с

Журналистът Георги Тошев съветва студентите във ФЖМК:

Любопитството и егоизмът са път към успеха

В професията трябва да се балансират два противоположни принципа – стриктност и непринуденост, макар да са контрастни един на друг, те са взаимозависими

ето да осъществи, Георги Тошев определя любопитството като най-ценното качество, което един журналист трябва да притежава, но и да поддържа, ако иска да узнае и сподели най-различни истории, и най-важното, начинът, по който ще го прави. Любопитството не трябва да бъде само привидно, то е и чувство, което движи интереса на журналиста, но ще увери

и събеседника, че наистина иска да разбере повече.

Според Тошев подхождат е ценен във всеки разговор, той казва, че журналистът трябва да балансира два противоположни принципа – стриктност и непринуденост, макар да са контрастни един на друг, те са взаимозависими. Журналистът трябва да бъде добре подготвен, но в същото време е важно да пока-

же, че има какво още да научи от проведенния разговор. Една от най-интересните гледни точки, които Тошев сподели е как малко егоизъм може да се превърне в крачка напред, която да отведе човек към реализирането на мечтите му и да промени живота му. Той сподели за момента, в който е осъзнал, че е достигнал до етап в своя живот, а и кариерата си, когато е ос-

друг напълно различен стандарт на живот.

Съветът, който иска да даде, разбира се, не е, че човек трябва да гледа егоистично на живота или професията си, а по-скоро да се осмели да мечтае, по-мощно, отколкото предполага, че може и трябва. Среци с личности, които са готови да споделят уроците, които са научили по пътя към своите успехи или провали, са ценни и показателни за това, че всеки има свое начало и път, който да извърви, преди да опознае себе си напълно. Срещата с Георги Тошев беше последна от редица такива с други български журналисти, които имаха за цел да запознаят студенти-

те и бъдещи журналисти с труда на онези, които вече са изградил себе си в професията. Избирайки това поприще, човек се впуска към един необятен хоризонт, който носи много свобода, но в същото време и много задължения. Често се говори за журналистическия дълг, макар в последните години повече, затова че той не се спазва, но в действителност е изключително важен. Журналистите сме тези, които поемаме задължението да сме в услуга на обществото, а то от своя страна вярва, че ние ще бъдем връзката между него и търсената и нужна промяна.

Георги Тошев с Ани-Фриг от АВВА

Ния Маркова

Бъди търпелив или си остани без стая За настаняване в студентско общезитие са нужни 2-3 месеца

Служителките са крайно нелюбезни и връщат студентите по няколко пъти

Това ще бъде една история от Студентски град, в която може би голяма част от студентите биха припознали по нещо за себе си...

-Здравейте, искам да попитам за настаняване в общезитие какви документи трябва да донеса? -Теглиш заявлението от сайта на университета, погълваш информацията и го носиш тук в комисията.

Звучи прекалено лесно, че да е истина, но нека видим – помислих си. Прибрах се, отворих сайта, изтеглих файла и погълних информацията. Върнах се отново в университета и носех заявлението.

-А уверение? - пита ше жената срещу мен, същата от по-рано. С един такъв поглед, все едно и това ми беше казал да взема. Е да, ама не беше. И хайде пак, на път за уверение до факултета. И пак обратно до комисията по настаняване.

-А снимка за заявлението? – каза тя, със същия ококорен поглед.

-Защо не ми кажете наведнъж всичко, което трябва да нося, вместо да се връщам за по едно

нещо всеки път?

-Ама аз да не съм длъжна да ти обяснявам всичко!?

Замълчах. Не знам, длъжна ли е, не е ли. Част от работата ѝ там ли е, не е ли. Тръгнах за снимка.

Това беше третият път за този ден, в който чакане на дългата опашка за комисията по настаняване.

-Готова си.

Да бе, ще ми се – мислех си.

-Добре, сега какво следва?

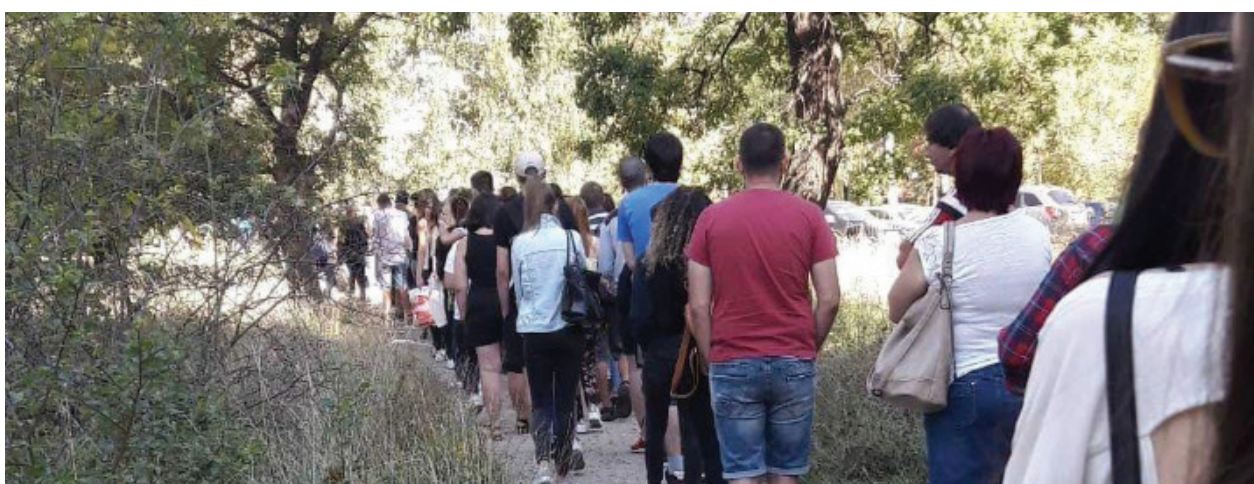
-Чакаш. В края на месеца има събрание. Преглеждат молбите за настаняване и след това излиза списък в сайта къде и дали си настанена.

И така започна дългото чакане. Отворих сайта в края на месеца, открих си името, блока и стаята, в които трябваше да бъда настанена. На следващия ден бях там и чаках домакинската на блока половин час да се върне от десет-минутната си почивка. Върна се.

-Ти за какво си?

-За настаняване.

-Носиш ли си 2 снимки и документите от университета, както и пла-

тежното?

-Документите и платежното да, за снимки не знаех, но отсреща видях, че има фото, ще отида до там и се връщам.

30 минути по-късно, заедно със снимките, чаках пред вратата да вляза, току-виж ми покажат стаята и направо се настаня.

-Момиче, ти от преди малко ли си, айде влязай. Дай снимките, бележката, която са ти дали от университета и удостоверението за временен адрес.

Разбира се, трябва ми удостоверение, как не се сетих...

-Може ли да го донеса по-късно?

-Не, без него не може да те запиша.

Ами, в такъв случай ще се видим пак по-късно след като взема бележката за временен адрес.

Взех я. Върнах се. Този път май носех всичко.

Записах се и дойде моментът, в който трябваше да видя стаята си.

Уви, чух това...

-Не може да влезеш в стаята сега, че момичето дете живее там, сега не е в блока, а и е едно лютото-обясняваше ми домакинката – тя не иска други в стаята, пукала си е за заявление. Ако разбере, че съм те пукала, трябва да се караме.

Интересен казус, аз ли нещо не разбирах или

в друга стая ли ще ме настаните?

-О не, не може така. Трябва пак да кандидатстваш, в края на месеца ще се събере комисия и ще обсъдят дали да те преместят.

-И да чакам още 1 месец за настаняване? И какво въобще означава „дали“!? За какво въобще попълваме тези за-

дилник. Може да ги сваляш в мазето.

-Аз ли, от 5-ия етаж?

-Еми ако искаш си ги остави в стаята.

-Е, щом това са вариантите- ще търся някой да помага.

... Няколко седмици по-късно.

Тряс, тряс, тряс!!

-Отваряй!!!

-Гледай я, зор да се настаня, а сега не отваря. Скочих от леглото в улах. Кой се е разтропал така, какво се случва!?

-Отваряяяяй!

Чувам крясъците, трясането по вратата продължава, докато опитвам да осъзная какво се случва.

-Защо не се отваря, райбер ли е сложен!? Идвай веднага, сега ще видиш.

Чувах заканите на жените, които опитваха да съборят вратата с удари и крясъци.

Е, така започна сутринта ми, добро утро и на вас... Чудех се да викам ли и аз, да рева ли, или този път да се престоря, че нищо ненормално и необичайно не се е случило.

Ако се чудите защо бяха тези крясъци и удари по вратата на стаята ми в 8 часа сутринта – окая се, че това е деня, за пръскане в стаята срещу всякакви буболечки и това просто беше начина да ме подканят да отворя вратата.

П.С. Пожелавам успех на всеки, който се е захванал с изкуството да живее в общезитие.

Павлина Георгиева

бях настанена от комисията при момиче, което си плаща за цяла стая, за да бъде сама в нея. Другият казус беше, че когато попълвах заявленията за настаняване, аз също бях написала молба с кой бих искала да бъда настанена в стая.

-Е, нещо са изпуснали в комисията. Сега ще видя какво ще каже момичето, звъня ѝ на телефона дете си е оставила тука.

... Две минути по-късно.

-Еми, не може да влезеш, тя не иска други.

-Но аз вече съм платила наема за този месец, имам заповед за настаняване, извадих си временен адрес за този блок и стаята, какво може да направим сега,

явления, чете ли ги някой въобще? И не беше ли редно да ми кажете всичко това преди да си платя наема и да загубя цял ден в оправянето на документите за настаняване?

-Еми това е, ако искаш чакай.

-А какво става с наема за стаята и депозита, които съм платила за нея?

-Е, те не могат да се върнат щом вече са отчетени в системата.

-Значи няма да се настаня в стаята, но няма и да си взема парите обратно?

... 1 месец по-късно вече се настанях. О, чудо!

-Ето ти ключа от стаята. Има някакви неща вътре на предишния обитател, легло, хла-

Заместник-председателят в AIESEC Михаела Иванова:

НПО ни учи как да бъдем лидери

Вътрешният мир е постижим с програми в чужбина

– Разкажи ми как е възникнал AIESEC, с какво се занимава и какви са неговите цели?

– AIESEC е НПО, създадена през 1948 г. В България я има от 1990 г. като целта е една: „Мир и развитие на човешкия потенциал“. Това и е нашият слоган. Мир означава да няма войни и проблеми, тъй като организацията е създадена малко след Втората световна война. С годините фокусът се измества и върху вътрешния мир на човека, тоест всеки да живее в пълна хармония с вътрешните си разбирания. Колкото до втората част на мотото, тя е свързана с разбирането ни, че хората, които помагат за развитието на този свят, са лидери. Те постигат нещо както за другите, така и за себе си. И различни типове лидери и всеки от тях притежава 4-те основни, според нас, качества в различна степен. Идеята ни е това – да развием тези качества като

това става по 2 начина – или като се присъединят към нас, или като ги изпратим на стаж в чужбина.

– Какво представяват стажовете в чужбина?

– Програмите ни за обмен и стаж са различни. Има такива, които продължават 6 седмици, 3 месеца, а най-дългите са близо година или 18 месеца.

– Кой са по-популярните програми сред кандидатствалите?

– В момента наблюдаваме нещо много ин-

тересно. Програмите варират и има такива, при които на твоето място идва друг човек или това е двустранен обмен. Много популярни са тези програми, с които чужденци идват да работят в стартъпи в България. Интересът е огромен както от страна на чуждите гости, така и от стартъпите у нас. При българите е много различно – в различните места на България, където имаме клонове, хората търсят според своите интереси. В София често ни питат за програмите от 6 месеца, в които хората заминават в чужбина, за да научат за чужда култура и да помогнат на обществото там. Друга търсена инициатива е и „global entrepreneur“, т.е. търсят си стаж в чуждестранна компания. Във Варна супер нашумял беше последният ни продукт за стаж в определена сфера – маркетинг, продажби. Той е по-дългосрочен и се заплаща. Доброволческите, които са търсени в София пък, не са платени.

– Кой страни са по-търсени?

– Имаме предложения за свят. За послед-

ната година най-много се търсят страни в Африка и Азия, защото са по-екзотични, но според мен това ще се промени и сега ще се търсят Северна или Южна Америка.

– Чужденците, които идват да работят в България, остават ли след това?

– Стажовете са само за определен период и целта е да си намериш работа, но не в същата компания. Това, което получаваш, освен опита, е и сертификат, който удостоверява какво си правил. Подобни документи много се ценят в чужбина.

– Какво те накара да се присъединиш към AIESEC?

– Присъединих се, когато бях на 17 години. По това време тренирах хип-хоп танци и един ден, след тренировка, видях, че едно момиче рекламира нещо. Беше ми любопитно какво говори и тогава научих за AIESEC. Организирах някакво събитие и момичето ни покани. Не ни каза за какво, но знаех, че работата в неправителствена организация е високоценена и отидох на събитието, но умрях от скука. В последните 10 минути обаче на сцената се качи момиче, представител на организацията, който ни каза следното: „Всички вие, които сте в залата, сте риби“. И това ме грабна. Беше ми странно – защо да съм риба? Неговата теория беше, че всички сме в един аквариум, но поотделно всеки също си има индивидуален аквариум. Накрая спомена, че имат интервюта и просто отидох. Беше ми интересно да видя каква

добре. Днес се срещаме с Михаела Иванова, чиято работа излиза извън границите на страната. Тя е заместник-председател в AIESEC – най-голямата студентска организация в света с близо 90 000 членове. Михаела ще ни разкаже за това какво е да си лидер, как да се усъвършенстваш и как да откриеш рибката в себе си.

риба съм и защо. Присъединих се към клоната ни във Варна, сега съм към този в София, но се занимавам и на интернационално ниво.

– В кои градове имате клонове?

– В момента има в София, Велико Търново и Пловдив. Преди време са били 7 града, затова и се стремим отново да разпространим идеята и да отворим врати и в другите градове, в които сме имали представители.

– Какво трябва да направим, за да се развием и като човек, и като лидер?

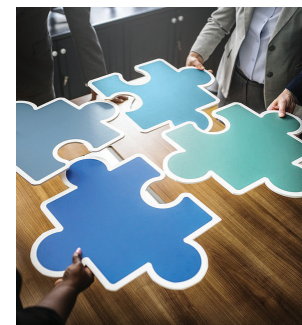
– На първо място, трябва да вярвате в себе си и да се предизвиквате. Това е върховното правило – то променя начина ти на мислене и осъзнаваш, че след като си постигнал дадено нещо, значи можеш да направиш много повече.

– Да приемем, че съм човек, който е излязъл от зоната си на комфорт и се е захванал с нещо предизвикателно. Накрая се провалям и съжалявам, че съм излязъл от тази си зона. Какъв е съветът ти към мен?

– Провалът не трябва да отказва никого. Той е урок, който животът ти предоставя. Аз ценя всеки един провал в живота си, защото чрез него съм научила повече за себе си. Това се отнася за всички – когато се провали, научаваш, че това не е твоето нещо и можеш да започнеш нещо ново. Има толкова много неща, с които можеш да се захванеш. И дори не става въпрос само за програмите за обмен. Ще дам

пример със себе си – уча специалност, която виждам, че не е моето нещо. Няма да се занимавам с нея, но това не е най-лошото. Знам, че ще загубя 4 години от живота си, но все пак ще съм научила нещо и в бъдеще ще мога да го използвам.

– Смяташ ли, че организацията ви променя обществото по някакъв начин и ако да, по какъв?

– Смятам, че помагаме на хората да се разберат – в какво са добри, какви са интересите им с какво искат да се занимават. Всеки един наш бивш член е успял – не говоря да е шеф на голяма компания. Но те работят това, което искат, и им харесва. Щастливи са, а това, само по себе си, е успех. Не познавам доброволец, който да се оплаква от работата си, а това в България е рядкост.

– Какво бихте променили в България?

– Бихме накарали хората да не са егоистични. Аз бях така, но в организацията се научих да се обръщам към други хора и да мога да разчитам на тях.

– Какво послание ще оставиш на хората, които искат да променят света?

– Промяната в света започва от теб самия.

Казват, че идеите са валутата на 21 век. Всяка една идея обаче трябва да бъде представена по подходящ начин, за да намери своите последователи. В интернет пространството е пълно с мотивиращи статии, видеа, уроци как да говорим пред публика и още, и още. Аз реших да ви разкажа какво ни съветват лекторите на TED talks.

Какво е TED? Не, не е онова забавно мече, за което всички се сещаме. Или поне не само, TED е световна поредица от конференции, собственост на частна фондация с нестопанска цел, създадена, за да популяризира „идеи, ценни за разпространяване“.

Представете си голяма зала, адски много столове, на столовете насядали хора, а отпред има сцена. На сцената – вие. Всеки е изпадал в ситуация, в която трябва да говори пред хора или да излезе на сцена. Упражнявал си се, дори шегички си включил, а после излизаш на сцената и... бяло петно. Тъй като реших да уча специално, свързана с общуването с хора, говоренето пред аудитория, изнасянето на презентации, реших да видя как го правят големите в бранша. Така попаднах на видеоклипове от конференциите на TED.

НАЧАЛОТО НА ЕДНА ЕРА

Когато TED стартира, в далечната вече 1984 г., е само в три направления: **T – technology, E –entertainment, D**

Каква е тайната на добрите презентации?

TED talks – умението да говориш пред публика

Ето какво ни съветват Бил Гейтс и Стив Джобс

– **design**. Сега събитието се провеждат в Лонг Бийч и Палм Спрингс в САЩ и в Европа и Азия и предлагат разговорите на живо. Те се отнасят до все по-широк кръг от теми. На лекторите са дадени максимум 18 минути, за да представят своите идеи по най-новаторския и ангажиращ начин, по който могат.

Преди три години излезе книгата „Говори като на TED – 9 тайни от водещи умове в света как да говорите пред публика“ от Кармайн Гало. Идеите, добре опаковани и ефективно доставени, могат да променят света. На сцената на конференциите на TED са излизали едни от най-великите личности на нашето време – Бил Гейтс, Стивън Хокинг, Стив Джобс и др. Какво ни съветват те, за да направим блестяща презентация?

Ето и опорните точки на техните 9 тайни за перфектна презентация:

1. Страст – публиката трябва да усеща вашата връзка с темата на презентацията. Най-важ-

ното е да отговорите на въпроса: „**Какво кара сърцето ти да пее?**“ **Когато говорите за нещото, което обичате, съзнателно или не вие сте готови да дадете всичко от себе си, за да предадете вашата емоция на аудиторията.**

2. Учи изкуството да разказваш истории – хората обичат лични истории и разкази. Намерете вашата история, която свързвате с темата, и я включете в презентацията. Самите вие ще се чувствате по-добре, когато разказвате нещо, което сте прежи-

вяли.
3. Упражнявайте се – практикувайте презентацията колкото е възможно, докато разказването не се превърне в толкова комфортно за вас, колкото разговор с близък приятел.

4. Научи ме нещо ново – дайте нова и интересна информация на аудиторията. Хората очакват, че в замяна на своето време ще получат нещо, което ще им бъде полезно в бъдеще.

5. Донесете на публиката „ау момент“ – направете предварителен план с ключовите моменти от вашата

презентация. Намерете запомнящ се начин, по който да съобщите тези послания. По този начин те ще запомнят вашата презентация.

6. Разсмивайте – не вземайте себе си (или вашата тема) твърде сериозно. **Мозъкът обича хумора.** Дайте на аудиторията си нещо, на което да се усмихвате.

7. Придържайте се към 18-минутно правило: 18 минути е идеалният период от време за презентация. Ако трябва да създадете по-дълго, вмъкнете почивки (истории, видеоклипове, демонстрации) на всеки 10 минути. По този начин аудиторията не се натоваарва, а и вие имате време за глътка

въздух.

8. Мултисензорни преживявания – направете презентации с компоненти, които докосват повече сетива: зрение, звук, допир, вкус и мирис.

9. Останете във вашата лента – бъдете автентични, отворени и прозрачни. Хората усещат, когато сте искрени и темата ви вълнува. Не е нужно да се опитвате да ги впечатлите като се представяте за такива, каквито не сте.

От няколко години TED Talks са и в България. Може би знаете, че и в СУ се провеждат такива събития както и в други университете-

ти. Лектори на събитието са както популярни личности, така и хора, които обичат това, което правят и има какво да ни кажат.

За финал ви оставям цитат от една от най-популярните лекции на TED изобщо. Ето какво казва Стив Джобс по случай дипломирането на випуск от университета в Станфорд: „Остани гладен! Остани неразумен! И аз винаги съм желал това за себе си. И сега, когато вие завършвате да започнете нов живот, аз ви пожелавам същото. Останете гладни! Останете неразумни!“

ЦВЕТЕЛИНКА
ЦВЕТАНОВА

Това, което наистина ме интересува, е дали Бог е могъл да създаде света по по-различен начин”, философски отбелязва Айнщайн. По разрешаването на този въпрос работи и сега проф. д-р Томас Науман, изучавал елементарни частици в Institute of High Energy Physics в Цойтен и завършил физика в Дрезденския Технически университет. Като цел на трудовете си, той си е поставил да разбере дали живеем в най-добрия от всички възможни светове. На ежегодния фестивал Ratio, който се провежда в София и тази година, д-р Науман разказа за амбициозното бъдеще, което ни чака, ако отворим съзнанието си за всички възможности. След лекцията, през която анализира дали хипотезата за мултивселената може да обясни прецизния синхрон на толкова много фундаментални величини, обаче изникват още въпроси:

– Живеем ли в мултивселена?

– Мултивселената е възможност, която още не е сигурна, но трябва да сме отворени да приемем. За да разберем отговора, работим по въпроса в Европейската организация за ядрени изследвания (ECNR) в Женева. Постоянно проучваме дали живеем в мултивселена с няколко измерения. Според този модел, нашата вселена не е сумата от цялата енергия и материя, а просто една от многото отделни вселени, които могат да съществуват паралелно и независимо една от друга.

– А какво е Ваше-

Проф. д-р Томас Науман от Европейската организация за ядрени изследвания:

Бъдещите поколения ще живеят в мултивселена

След сто години не е изключена възможността да са открити още много измерения, твърдят учените

то лично мнение по въпроса?

– Не трябва да мислим или вярваме в мултивселената, а трябва да положим усилия да разберем истината. Аз съм експериментатор и реалист и смятам, че трябва да допускаме и тази възможност. Ще е много хубаво, ако има мултивселена. Трудно е обаче това да бъде доказано.

– Мислите ли, че в близкото бъдеще ще разберем дали съществува мултив-

селена?

– Трудно е да се каже. засега. Първата стъпка е да открием дали има повече измерения - засега резултатите ни за това са отрицателни обаче. Ние ги публикуваме постоянно. Все пак, ако не бяха, то отдавна всеки щеше да знае. Това е по-лесната част. Остава ни обаче да направим още научни разкрития дали във Вселената се сблъскват още светове, като използваме експериментални

методи. Не изключвам възможността това да е възможно и да го открием след 100 или 1000 години. Всичко това е от значение за бъдещите генерации.

– Споменахте на лекцията за „първична материя“. Какво всъщност представлява тя и как се е сформирала?

– След Големия взрив - началото на света, се създава първичната материя. Големият взрив е съ-

тояние на крайна мета плътност и енергия и сума от всичко, което съществува. Това, което създаваме в ECNR в Женева, е състояние на мета плътност, която се е образувала след Големия взрив. Имаме експериментални резултати за състоянието веднага след създаването. Обаче не можем да я произведем на Земята. Митрополит Августинос казва, че през IV век хората са задавали въпроса какво е имало преди Големия взрив, а това е бил „Ада“. Така смятат от Католическата църква. Няма нищо преди Големия взрив, дори няма време.

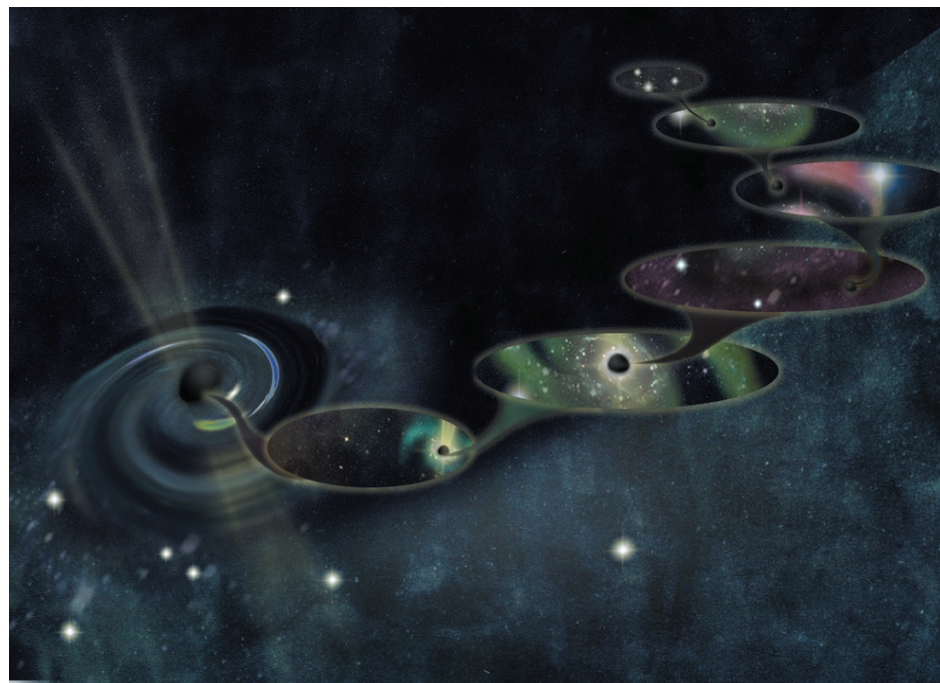
– Има ли някакви конкретни доказателства за тези хипотези и за съществуването на мултивселена?

– Едно от тях е, например, че вселената е плоска. Това значи, че накъдето и да погледнеш, независимо дали нагоре или надолу, виждаш едно и също. Няма нещо, което свързва обаче тези две пространства.

Всеки всъщност може сам да стигне до този извод по пътя на логиката. Ако приемем, че в съвсем ранния период на вселената сме имали нарастваща с невероятни темпове експанзия, която е по-бърза от скоростта на живот, то значи може да си обясним тази хомогенност. Това, че виждаме едно и също в двете посоки подсказва, че тази космическа инфлация е създавала плоскостта на вселената. Резултатът е експериментален и безопасен. Може да се създаде в лабораториите, но държа да отбележа, че няма никаква опасност при подобни опити.

Имаме плоска хомогенна вселена, но хората не могат да видят това и оттам да го повярват. По същия начин, както преди не са виждали Големия взрив и не са вярвали в съществуването му. В днешно време няма нито един учен, който обаче да мисли така.

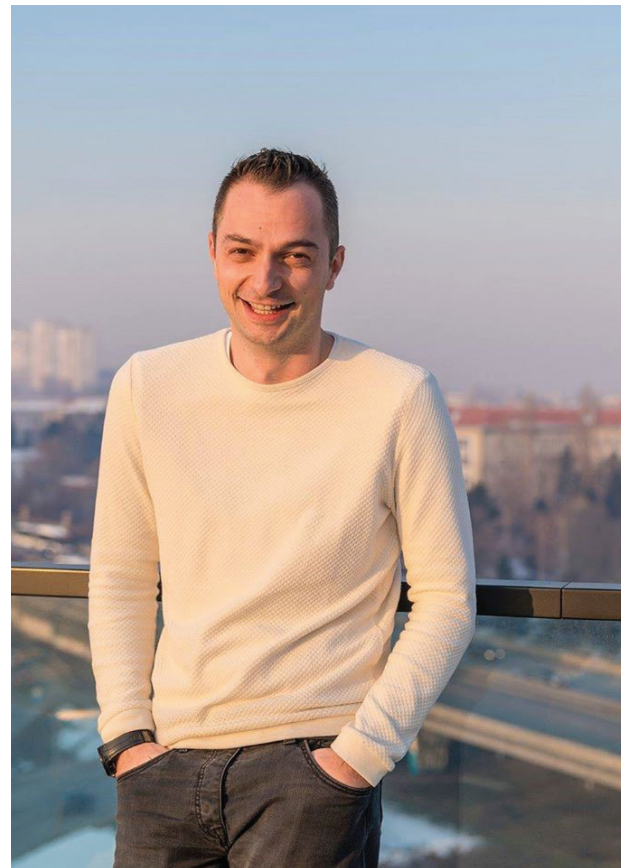
ИНТЕРВЮТО ВЗЕ
АНИНА САНТОВА

Да забелязваш и споделяш детайлите на града

„Видяно в София“: Чудатостите на столицата

Интервю с Александър Топузов, администратор на групата

Александър Топузов

Снимка Facebook

Една от най-големите български групи във Фейсбук – „Видяно в София“, е насочена към споделянето на снимки, показващи всякакви причудливости, открити от столичани в техния град. С общо над 100 000 души в момента и увеличаващи се с по над 2000 всеки месец страницата е безспорно едно от най-големите онлайн пространства, които дават възможност на хората да бъдат видени като споделят нещата, които са ги впечатлили, трогнали или разтревожили.

нашия екип и досега се „оглежда“ докато върви из града.

По какъв начин се филтрират публикацииите? Какво се счита за позволено и какво – за забранено?

Имаме разписани

през предварително одобрение. Бързо разбрахме, че този модел не работи и въведохме одобрение на постове от администратор. Сега на ден минават средно по 10-15 поста.

Имате над 100 000 души във вашата група. Популярността ѝ в момента отговаря ли на Вашите амбиции? Какви размери искате тя да достигне?

Когато групата стартира, не сме си представяли, че ще събере толкова много членове. Популярността ѝ към днешна дата показва, че хората имат нужда от такова пространство, за да видят повече и повече да бъдат видени. В нея се е сформирала нещо от сорта на „общност“, в която има силно изявиени – тези, които доста често публикуват и коментират под голяма част от снимките – и такива, които са по-тихи – те пък от своя страна рядко публикуват, почти винаги само харесват снимки без да оставят коментар. Въпреки различната степен на участие

на тези хора в групата се стремим постове, които пропускаме, да бъдат полезни и интересни за поне една част от тях – реакцията на хората към даден пост ни показва какви неща се харесват и към кои хората не са добре настроени.

От колко души се състои Вашия екип? Отнема ли много от Вашето време този проект и как разпределяте задачите помежду си?

Групата има четири-ма администратори и всеки отделя време според възможностите си. Нямаме стриктно разпределение на задачи и отговорности, тъй като графикът на всеки от нас е напълно различен от останалите, затова не се ангажираме един друг, а всеки намира част от деня, удобна за него, за да отдели време за групата.

Доходоносни ли са проектите като

този? Бизнес ли е за Вас тази страница или е просто хоби?

Групата няма бизнес насоченост. Решението за направата на страницата не беше породена от желание за печалба или каквато и да било бизнес идея. Правим всичко с желание за самото проследяване на групата. Приятно ни е и харесваме да виждаме различните части на София през погледа на непознати.

Защо е важно за Вас да се споделя „видяното“ в София? Какви изненади крие столицата?

Целта на групата е хората да могат да споделят интересни и забавни снимки. Всеки човек има различно виждане за това, което възприема за красиво или интересно. Има и много постове, които посочват проблеми в столицата, но не бива да забравяме, че групата е просто платформа, а не институция, и реалното решение на тези проблеми зависи от всички нас. Въпреки това ние оценяваме и развлекателното, и поучителното в целия процес и се стремим чрез групата да допринесем доколкото можем за по-добрия живот на София.

ЦВЕТЕЛИНА
КИРИЛОВА

Как се роди идеята за този проект? Черпите ли вдъхновение от други страници или разчитате единствено на собственото си въображение?

Идеята се зароди в разговор между основателите на групата преди около 4 години. Тогава беше набрала популярност групата „Дочуто в София“ и хората започнаха да публикуват и снимки там, въпреки че насочеността на тази група е друга. Тогава си казахме: „Защо да няма и група „Видяно в София?“. Така по неин шаблон създадохме наша собствена група, в която да се качват само снимки на интересни неща, забелязани в столицата.

Публикувате ли свои постове или оставяте пространството да се изпълни от хората?

В самото начало публикувахме собствени постове, но с нарастването на броя на членовете хората започнаха да генерират и качват достатъчно снимки. Оттогава рядко ни се случва да качваме наши снимки,

Платформата дава възможност на всеки да публикува снимка на нещо, което го е впечатлило, и да получи обратна връзка от други участници в групата.

Снимка Facebook

главно се занимаваме с подбора на публикацииите, които всички извън администраторския екип създават. Въпреки това всеки от

правила за това кое е допустимо и кое не в групата. В началото нямаше ограничения и всеки можеше да публикува всичко без да минава

По случай 140-ата си годишнина Националната библиотека подари карти Българите са на 21-во място като четяща нация сред 28-те страни в ЕС

Има обаче деца, които смятат книгите за „яки“

даваше картите, какви хора четат. Тя сусмивка отвърна, че това са както деца на 14-годишна възраст - понеже вече имат лична карта, така и пенсионери над 60 години. Каза още, че много хора са дошли да получат безплатни карти. И наистина - когато аз отидох, се беше образувала опашка от най-различни по пол и възраст любители на книгата.

Запътих се към една от известните столични книжарници. „Мамо, ела да видиш

каква яка книга видях!“ – развълнувано възкликна едно момченце на пет или шест годинки, тъкмо когато се канех да задам на продавач-консултантите въпроса, който бях задала на жената в библиотеката. Това трепетно детско гласче отзвуча гръмка в главата ми, рикошира разтърсващо и ми показа едно прашасало кътче в нея – кътчето на надеждата, опровергаваща статистиките.

Колко често използваме „яко“, за да

опишем разни неща? Отговорът е: много. Прекалено често, бих казала. Понякога дори се дразня на себе си, когато го правя. От устата на децата тази думичка по принцип също не е най-обичаната от мен. Случаят обаче беше различен. Знам, че те я използват за нещо, което наистина им харесва и го правят с най-чиста емоция. Ето защо да чуеш, че не какво да е, а книга е яка от устата на дете ми се стори никак... прекрасно.

Надявам се все повече деца да мислят по този начин. Надявам се и майките им да им купуват повече книги. Надявам се някой ден статистиката да

сочи друго.

Докато расте, момченцето ще открие, че хората считат много други неща за „яки“. Неговите съученици и приятели може би ще смятат за „яки“ най-новия модел смартфон, скъпите маркови дрехи и автомобили, цигарите (и други вредители не само на здравето, но и на психиката)... „Яко-то“ ще измена своите форми и размери. Надявам се обаче то да не забравя, че само книгите са яки винаги – и когато си на шест, и когато си на шестдесет. Защото от тях винаги има какво да научиш. А какво по-яко от това?

СЛАВЕЯ НИКОВА

Асоциация „Българска книга“ установява, че „профилът на „четящия българин“ е следният: образован и живеещ в столицата или по-голям град. „Четящият българин е предимно в активна трудова възраст, с по-висок социален статус, с по-високо образование и доходи, както и с по-престижни професионални занимания.“ По данни на Евростат българите са на 21-во място като четяща нация в рамките на Европейския съюз.

Е, аз се усъмних в това и отидох в Националната библиотека, където от 12 до 21 декември се подаряваха едногодишни карти по случай 140 години от основаването ѝ. Попитах жената, която из-

Калоян Праматаров, поет и преводач:

Публиката вече се вслушва В поетите

Все още сме далеч от думите
на Гео Милев: „Всичко писано
от философи, поети – ще се сбъдне!“

„Панаирът на книгата в НДК е място не само за среща с литературни произведения, Намирам Калоян Праматаров на представянето на книгата „Писането. С Ришард Капушчински разговаря Марек Милер“, издателство „СОНМ“, в което той взема активно участие.

Калоян Праматаров е поет и преводач, доктор по тракийска археология в СУ „Климент Охридски“, автор на стихосбирката „Асфодел“, „Дайни“, „Casual Nobody“ и мултимедийния поетичен перформанс „Слънцестояния над Черната река“. Превежда от френски език хуманитаристика и художествена литература, част е от екипа на издателство СОНМ. Носител на наградата „Елена Мутева“ на Съюза на преводачите в България за художествен превод (2014) и втора награда в Национален конкурс за поезия „Константин Павлов“ (2015). Негови творби са публикувани в „Литературен вестник“, сп. „Но Поезия“, сп. „Съвременник“ и множество български сайтове за литература.

– По образованието си археолог. С какво те привлича писането и имат ли връзка археологията и писането допирни точки?

– Литературата присъства в живота ми от най-ранна детска възраст, първите ми стихотворни опити са от началните класове, а археологията е неделима от „писането“, защото археологът е освен всичко друго и автор, който следва да обясни артефакта в контекста на историята и културата на една епоха, да посочи и определи мястото му в по-широкия културен ансамбъл, да прави заключения, затова той следва да умее да пише добре, да представя откритията, наблюденията и заключенията си по

стойностен, интригуващ и увлекателен за четящата публика – не непременно специализирана – начин.

– Върху първата ти стихосбирка „Асфодел“ има направен късометражен филм, носещ името на един от стиховете „Страната на Няма“. Разкажи ни в детайли за целия проект и за това, какво всъщност представлява „Асфодел“?

– „Асфодел“ е преди всичко експеримент, мултимедийен поетичен проект, съчетаващ мои текстове, тяхна свободна интерпретация чрез илюстрации, дело на брат ми, художника Борис Праматаров и експериментална музикална среда. Структурата на стихосбирката включва четири основни части, които до голяма степен определят и основните теми в творчеството ми: „За града, в който живея“, „За приятелите“, „Пътница“ и „Панспермия“ (с акцент върху вълшебното и митологичното). Малко по-късно две от стихотворенията послужиха за сценарий

на късометражната анимация „Постиндустриал“ (2015), включена в анимационния омнибус „Щрих и стих“ на Компот Колектив, с режисьор Борис Праматаров, и късометражния документален филм „Страната на Няма“ (2016) с режисьор Димитър Овчаров.

– Коя беше последната книга, която ти направи силно впечатление?

– Последната книга, която ме накара едновременно да се усмихна и да се замисля, беше всъщност художествен албум, озаглавен „Чудомир – акварели, рисунки, карикатури“. Попаднах на него случайно. Грабна ме историята за житейския път на автора и най-вече неговите рисунки, събрали малкия, но живописен български свят от първата половина и средата на ХХ в. В тях сякаш има всичко – пейзажите, градският и селският бит, отношението на народа към политиката и най-вече хората, „нашенците“ – интелектуалци, селяни, занаятчии, различни човешки типажки: зевзеци, пиияници, недотам правверни селски попове, закачливи моми, клокарки, дядовци и баби с неугаснал вкус към живота.

– През 2016 година втората ти стихосбирка „Дайни“ получава изключително медийно внимание. Кои са основните теми, които разглеждаш в нея, и какви бяха крайните ти цели?

– Откликът, който „Дайни“ намери в периода 2017-2019 година, ме изненада и ми вдъхна увереност

в опитите ми да постигна в моето писане лаконичност и концентрирана поетичност на изказа, акцент върху митологичната и фолклорна тематика, предаването на личностни усещания през отдалечената призма на абстрактното.

„Дайни“ е стихосбирка-картина. Местата, вдъхновили и внушили стихотворенията, са меланхоличните, мистични гори и крайбрежия на Прибалтика. В хода на писането първоначалният замисъл текстовете да се придържат към поетичната метрика и стилистика на оригиналните дайни, лагвийските народни песни, отстъпи място на сравнително кратките по форма, бели стихове, вдъхновени от околната действителност, дългите ми скитания сред тамошната природа и вътрешната ми поетична нагласа.

– По време на 46-ия Софийски меж-

дународен панаир на книгата участваше в представянето на „Писането. С Ришард Капушчински разговаря Марек Милер“, издателство „СОНМ“. Разкажи ни малко повече за книгата?

– „Писането“ е особена книга, в нея един журналист – Марек Милер, разговаря с некого да е, а с Репортера на века, отразил 27 революции и преврати през 20 век. Това интервю-река, записвано през годините, докато световната история се променя, а заедно с нея и мястото на професионалната журналистика при отразяване на актуалните събития, е уникално – то е едновременно свидетелство за едно историческо дело, наръчник за най-важните правила в занаята на журналиста, учебник по морал и етика за всеки, наел се да отразява и разбира хода на историята, илюстрация на един уникален писателски метод, успял да издигне литературния репортаж като жанр до неговия връх.

– Ти си неизменна част от издателство „СОНМ“. Кои бяха най-търсените ваши заглавия през 2018 година и какво ново да очакваме през 2019?

– „Писането“ бе

сред най-търсените ни книги през 2018, може би наравно с романи от поредицата на „Прозата на европейския декаданс“ – „Халифът-щърк“ на унгареца Михай Бабиш и „Психея“ на холандеца Куперюс, зарадва ни също успехът на един млад български автор Антоан Асенов на една забележителна книга с философски есета, обединени под заглавието „Потос“. Предстоят ни срещи с четящите хора по повод публикациите на философските лекции на Гомбрович, „Време и разказ“ на Риктор, още романи от поредицата „Прозата на европейския декаданс“ и др.

– И за финал – има ли място за поезия в българското ежедневие?

– Всеки има различна нагласа към действителността. Моята е поетическа, „моето световъртене в мен“. Поезията за мен е всекидневно занимание – и като читател, и като пишещ човек. Не искам да правя обобщения за ежедневието на другите хора, но ми се струва, че в последните няколко години четящата публика почна да се вслушва в гласовете на поетите, или поне на някои от тях, да ги чете, да помни имената им.

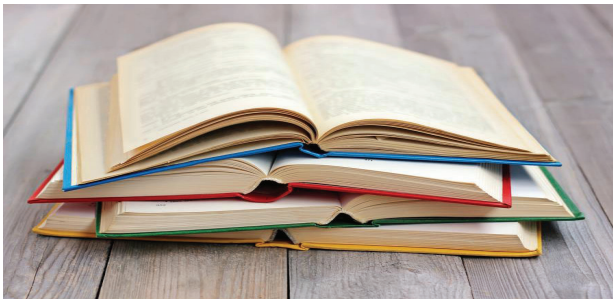
Деница Събева

Панаирът на многото човешки лица

„Голи са без книги всички народи“

Панаирът на книгата е място, на което можеш да срещнеш много и различни хора. Някои от тях разнасят списъци със заглавия, други влачат след себе си не една или две торби пълни с книги, а трети просто преминават покрай щандовете като посетители на музеен обект.

Не съм сама, а с две колежки, общата задача ни доведе заедно до тук. Така или иначе искаха да посетят този панаир, да изпълнят дадената ми задача е само повод да свърша това още днес. Спираме се тук и там, за

да разгледаме различните заглавия. Накрая се спираме пред „Пощенска кутия за приказки“.

- Какви хора идват да пазаруват тук? Повечето са тийнейджъри или има и по-възрастни?

- О, има всякакви хора. По-младите търсят книгите на Димитър Калбууров, а по-възрастните - на Никола Крумов.

Явно предразсъдъците, че има книги за тийнейджъри и възрастни са само мит.

Следващата спирка е пред щанда на „ЕГ-МОНТ“. Решаваме да си поговорим с двете усмихнати продавачки.

- Тук идват всякакви хора. От бебета в кенгурата до възрастни хора с бастуни. Някои си носят списъци и търсят определени книги, други се

допитват до нас. Това, че хората не четат, са пълни глупости. Хората наистина се интересуват от книгите и се радват, че тук могат да ги намерят на по-ниска от стандартната цена.

Слизаме на долния етаж. Една книга приковава вниманието ми, мисля да я взема за една приятелка. „Лавици“. Щандът с книги е мъничък, заглавията са насочени по-скоро към младите.

- Тук се спират наистина всякакви хора. От деца до баби и дядовци. Даже една баба ме попита

какво е „инфлуенсър“ (тоест човек, който има силно влияние в социалните мрежи)... на хората им е интересно.

Заговарям се с една жена, на видима възраст не повече от 40 години.

- Здравейте! Може ли да ви задам няколко въпроса?

- Разбра се! Кажете.

- Защо решихте да дойдете на Панаира на книгата? Търсите си конкретни издания или просто искате да разгледате?

- Дойдох, за да разгледам. Не съм си набелязала нищо. Ако си харесам нещо, ще си го взема. Също така оглеждам и за коледни подаръци.

- А насочили ли сте се към конкретно издателство?

- Да. Разглеждам всички онези, от които пазарувам книги по принцип, но не подминавам и останалите. Току-що влизаме. Търпя ще разгледаме навсякъде.

- Определи ли сте си бюджет за днешното пазаруване

- Не. Ако си харесам книга, ще си я взема, независимо от цената.

С колежките решаваме да посетим представянето на „Писането. Ришард Капушчински разговаря с Марек Милер“.

На представянето има доста хора, въпреки следобедния час. Сред публиката се натъкваме на най-различни личности. От добре стъкнати млади госпожици, до хора с протрити кожени якета, изтъркани обувки и скъсани чанти. Може би това е едно от малкото културни събития, които могат да си позволят, по простата причина, че е безплатно.

Малко по-късно се натъквам на група момичета на видима възраст около 20 години.

- Здравейте! Какво ви накара да дойдете тук?

- Търся подарък на брат ми. Каза, че иска фантастика и сега му търся такава книга – отговаря едното момиче.

- А ако не беше подаръка за брат ви, щяхте ли да дойдете?

- Да, разбира се. Ще огледам и за някоя книга за мен.

- Определи ли сте си конкретен бюджет?

- Да. Мисля да похарча около 20-30 лева.

Обръщам се и към другите момичета.

- А вас какво ви води насам?

Отговорът е колективен:

- Тя ни доведе – казват те и посочват момчето, с което разговарях до сега.

- Насочили ли сте се към конкретни книги или конкретни издателства?

- Не, ще си взема това, което ми допадне.

- А каква сума мислите да дадете за книги днес?

- Около 10-20 лева.

- Предпочитате да избирате от книгите, които са по 2 за 5 лева или пък 3 за 10 лева, или тези с процентно намаление?

На този въпрос всички отговарят единодушно:

- Тези, които са няколко книги за 5 или 10 лева. Така можеш да си купиш повече книги. Иначе е същото като в книжарниците. Ето – казва момичето и отваря найлоновата торба, за да ми покаже – току-що си взех три книги за 5 лева.

На излизане от НДК се натъквам на възрастна дама, която върху дълъг списък с книги старателно записва на кой етаж кое издателство може да намери.

Излизам и сядам на една пейка. До мен една жена говори по телефона. Вдясно от нея прилежно

стоят три хартиени чанти. Веднага позная, че е била на Панаира на книгата, по логото на „Жанет 45“, изписано на две от чантите. Малко след като сядам, жената става и тръгва в посока НДК. Виждам, че е забравила едната от чантите си и ставам, за да я настигна. Спирам я.

- Извинете, мисля че забравихте една от чантите си на пейката.

- О, много ви благодаря. Не съм забелязала изобщо. Благодаря, госпожице – казва жената, връща се до пейката, взима чантата и вади коледна картичка от нея. – Заповядайте! – казва тя и ми подава картичка.

- Благодаря ви, но няма нужда.

- Разбира се, че има. Вземете я. Желая ви весели празници!

- Благодаря ви и на вас! Мога ли да ви попитам нещо? Уча журналистика и днес задачата ми е да събера информация от Панаира на книгата.

- Разбира се, че може, госпожице. Никога не бих отказала на млад човек. Синът ми е на тридесет и знам, че младите трябва да се насърчават.

- Какво ви накара да дойдете тук? Търсите си определена книга или просто искате да разгледате?

- Аз мразя да подарявам пари и дрехи. Държа в подаръците винаги да има по една книга. Може

да има и нещо друго, но книгата е важна. В нашето семейство е така. Моята цел днес беше да намеря коледни подаръци за близките си и успех.

- Значи вашето семейство е едно четящо семейство?

- Да, определено. Съпругът ми е режисьор и винаги сме се вълнували от литературата. Ето днес например взех книга на Стивън Кинг за едно деветгодишно момче и книга за здравословни десерти в допълнение към подаръка за бъдещата ми снаха.

- А бяхте ли си набелязали конкретни заглавия, които да търсите днес?

- Не. Познавам хората от „Жанет 45“, защото аз, като тях, съм от Пловдив. Доверих се изцяло на избора им и те ми препоръчаха невероятни книги.

- Освен „Жанет 45“ искате ли да посетите и други издателства?

- Разгледах почти всички, от които редовно пазарувам. Не можах да посетя само още едно, защото бюджетът ми вече беше към края си.

- Значи сте си определили конкретен бюджет, който да похарчите за книги.

- Да, и го изхарчих.

- Много ви благодаря!

- Но моля ви се. Ако не бяхте вие щях да остана без един подарък! Весели празници!

- Весели празници и на вас, всичко най-хубаво!

Това е Панаирът на книгата – място, пълно с множество книги и множество различни хора, събрани от общия си интерес към литературата. Панаирът на книгата е панаир на многото човешки лица.

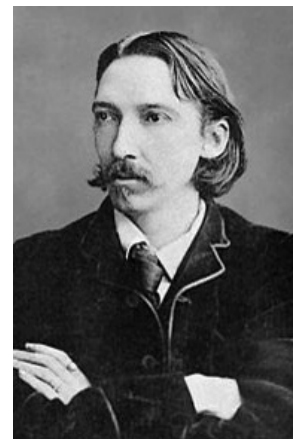
Калина Дабкова
Снимки: Интернет

Съзидателният, но едновременно ограничаващ морал у противоречивия герой на Стивънсън

Революцията на личния порив

По повод на Странният случай с Доктор Джекил и Мистър Хайд

Робърт Луис Стивънсън

В литературата има творби, които се запомнят с това, че преобръщат представите ни или ни карат да се вземем по-дълбоко в човешката същност.

Ако начнем темата за класическото противоборство добро-зло, едва ли ще намерим доказателство за неговото съществуване в готическата повест „Странният случай с доктор Джекил и мистър Хайд“. Композицията е интригуваща; в продължение на няколко глави се проследява развитието на загадъчен случай, което впоследствие довежда до неочакван край. Последната глава е същевременно кулминация, развързка и завръзка на ново текстуално ниво – в прочита на творбата от финала към началото ѝ. Тя по-скоро превръща предишните глави в една изградена от мистериозни нишки мантия, която обгръща ядрото. А ядрото са неочакваните обяснения и признания за душевните, моралните и интелектуалните трепети и терзания на Джекил. В тази последна част от творбата се разбира кой всъщност е мистър Хайд. Докторът внимателно обяснява двойствеността на човешката природа: морала, който съществува у оригиналния Джекил и който липсва при Хайд.

Това е моралът, който ограничава. Той е едновременно цел и

рамка. Погледът, който вижда рамката, изпреварва пътя към целта. Ето защо моралът ни възпира, дразни, озлобява и ражда същества като Хайд. Рамката е потисникът на инстинктите, към каквото и да са насочени те, и филтърът за страховете, но и за отприщените задръжки и желания. И въпреки че Хайд е неприет и отхвърлен от обществото, е разбираемо защо за него моралът е фикция. Социалните и религиозните догми, които трансформират човека в подобие на мислещо и чувстващо същество, превръщат го в мекотело, погубват неговата индивидуалност и съзидателност, са всъщност оръжията на този морал. Отдаването на желанията, отхвърлянето на непи-

сани закони, които са родени просто от разума на някоя тъжна и разочарована от света личност, е протестът срещу изналагания морал.

Характеризирането на героя от повестта събира в себе си много лъчи и същевременно тръгва в различни подтекстови и подсъзнателни посоки. У него се сблъскват и сливат отегченият моралист и освободеният злодей. Джекил е пример за потиснатия индивид, който през целия си живот е живял със страха от алиенация и „неправилно“ поведение, от нарушаване на общоприетите социални закони. Но той е толкова лош, колкото и Хайд. Сам казва, че не загубва разсъдъка си. Интересно е да открием отговора на въпроса защо това е така. Удоволствието е за мистър Хайд, а съвестта ще мъчи Джекил. Джекил ще анализира двойствеността на човешката природа, а Хайд ще се присмива на всеки човешки опит да се осмисли живота в рамка, която все повече свива перспективите. Чрез признанието на героя обаче можем да достигнем до идеята, че

за непълната промяна на Джекил и за „незавършената на Хайд“.

Стивънсън използва за основа историята на французина Луи Виве, който е първият сред диагностицираните с дисоциативно раздвоение на личността. При промяната на личността е логично и нейните атрибути да бъдат променени – като характер, темперамент, мотивация, разум. Хайд обаче не е свършено нов човек; не всички тези атрибути се променят: следователно той не е уникат. Винаги ще остане продукт на Джекил.

Тук е нужно едно отстъпление. Човешкият живот и неговите измерения са тайна. Търсенето на човека, което е насочено към самия него, е непрекъснато. Той винаги накланя или към порока, или към добродетелта. В някои случаи изцяло се отдава на едното от двете, но никога докрай на двете едновременно. Ако изпитаме двойствеността на характера си, намираме определени отговори, но ако разкрием всички загадки, умираме и душевно, и социално. Това се олицетворява от Хенри Джекил във финала на книгата, както и обратното – доминирането на Хайд разкрива обсебването на човека от „демоните“.

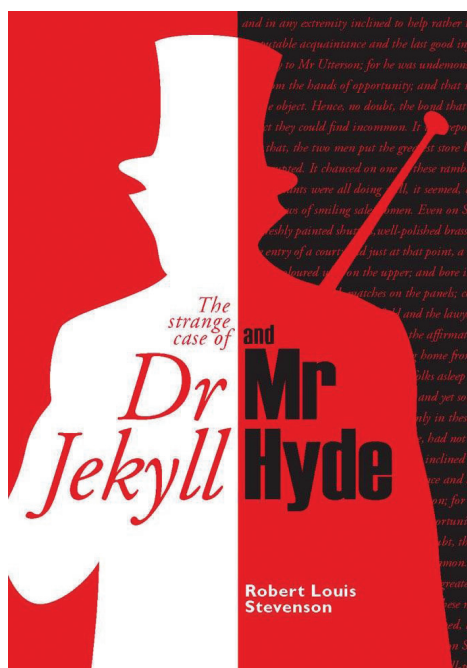
Доктор Джекил показва какво би станало, ако представите се сблъскават (когнитивен дисонанс). Ако представи, с които си живял през целия си живот, попаднат в колизия с крайно полюсни други, които не са били присъщи за светогледа ти. Но пък, погледнато от друга страна, са съществували в природата ти, в подсъзнанието ти и във фокуса на архетипите.

ята. Когато индивидът прекалено дълго време ги пренебрегва, накрая те се отприщват с пълна сила, без да може да ги контролира. Джекил може да бъде определен като целокупна личност, която създава друга (или по-скоро я освобождава). Можем да достигнем до схващането, че Джекил и Хайд са в „симбиоза“. Дватама довеждат и до друга идея – колкото повече човек пренебрегва себе си и поставя другите на първо място, толкова повече може да се прояви като злодей в определени ситуации и конфликти.

„Странният случай с доктор Джекил и мистър Хайд“ е изключителна повест, която поставя на везна пороците и добродетелите. Тази идея може да се срещне и в други произведения, но при Стивънсън везната не помръдва. Творбата му поставя знак за равенство между двете „крайни“ форми на човешкото поведение. Обединява ги и не ги представя като взаимно изключващи се, а точно обратното. Те черпят сили едно от друго – в добродетелите се таят пороци, а пороците са нереализирани добродетели. И дори човек да твърди, че притежава повече добродетели, отколкото пороци, той рискува да попадне в кръговрат и да си противоречи (както доктор Джекил, който заблуждава себе си).

Тази творба спокойно може да се посочи като магнум опус на Стивънсън. Тя интегрира нови схващания за психологическите характеристики и проявления на модерния човек и за неговото поведение в обществото.

Петър Гаргов

Спас СТАНОЕВ, десетокласникът-писател от езиковата гимназия в Пазарджик:

Първо визуализирам героите си със софтуер и след това ги описвам в разказите си

Тийнейджърите през 2019г. публикуват творбите си в онлайн пространството с надеждата там да ги забележат традиционните издателства

Спас Станоев е в десети клас в езиковата гимназия в град Пазарджик. Отрано започва да чете фантастична литература в оригинал на немски и английски. И не след дълго с вдъхновява и сам започва да пише първоначално къси разкази на

фантастична тематика, макар че рядко ги довършва докрай, те нямат еквивалент и са родени изцяло от неговата фантазия. С кратките разкази започва в пети клас, но вече смята, че е дорасъл да опита по-сериозните жанрове.

– Първият ми въпрос успя да изкара най-важната есенцията на неговата личност: Как се реши да пишеш?

– От малък имам визията за място, което сам управлявам, което функционира според моите правила. Писането ми осигурява точно това, шанс да създавам светове и хора, несъществуващи в нашия свят. Така релаксирам, защото, когато пиша съм далеч от ежедневието, там, където всичко зависи от мен.

– Чувстваш ли се комфортно хората да четат текстовете ти?

– Винаги се стресирам, когато някой мой приятел чете текстовете ми, представям си, че за него е най-скупното нещо на света. Помага ми, когато човекът е брутално че-

стен с мен и ми каже, например, че книгите от летния списък са по-добри. От автора зависи как ще приеме коментарите, дали ще се обезкуражи или ам-

Парите не трябва да са главен мотив за писателя

бицира. Самокритиката ми е голям проблем, но, когато видя, че писането ми се подобрява, виждам смисъл да продължавам.

– Един по-глобален въпрос: Мис-

лиш ли, че младите автори могат гордо да застанат до публикуваните, утвърдените?

– Много талантливи писатели избират да не публикуват по една или друга причина. Според мен, при писането парите не трябва да са главен мотив. Има много комерсиални „утвърдени автори“, които не са талантливи, а успехът им се дължи на подходящи връзки.

– Ти познаваш ли други млади автори? Споделете ли си идеи? В какви жанрове пишат те?

– Да познавам, но те пишат стихотворения и кратки разкази. По-кратки неща, които не ги ангажират дълго. Разбира се, споделяме си написаното, даваме си съвети и се радвам, че има с кого да коментирам тек-

стовете си. За жалост, никой не иска да пише роман, а пък това е творчески процес, за който искам да науча повече и би ми било интересно да го обсъдя с някой връстник.

– Базираш ли героите си върху истински хора?

– Труден въпрос. И да, и не. Когато създавам нов герой, идеята за него често ме връхлита. Някой път взаимствам черти от реални хора, но никога не едно към едно. Хиперболирам ги, за да е по-интересен и определен героя. А и в началото ми беше тъжно, когато за герой, базиран на някой близък, дойде време да се изправи пред трудност, нямам контрол над това дали ще се справи с нея, но ако не успее, ми беше много тъжно. Сякаш мой близък се е провалил. Сега това се промени, по-лесно преживявам такива решение, защото не съм толкова емоционален, а почти всички в текстовете ми умираат.

– Вписваш ли се в историите си, имали герой, който е базиран на теб?

– Абсолютно не. Не мисля, че съм достатъчно интересен, а и трябва да си самовлюбен, за да искаш да умножиш себе си толкова много пъти.

– Имената на героите ти, как ги измисляш?

– Раждат се в главата ми, винаги са много странни. Друг път са смесица от имена на реални хора. Ако героят трябва да е скучен, слагам популярно име.

– Въз основа на

чувства ли пишеш или на информация, която си прочел/чул/научил?

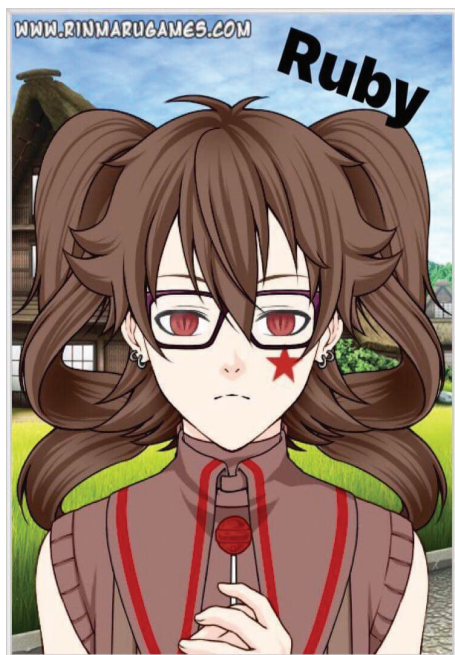
– Не е лесно да пишеш, когато си твърде емоционален. Например, когато съм тъжен и започна да пиша, убивам герой или разделям влюбени, след това се връщам към страниците ги късам, защото виждам, че тези редове са твърде емоционални и нямат логика за общия текст.

– Последният въпрос – писането, енергизира ли те или те изтощава?

– Когато въвеждам нов свят, го правя с много детайли. Измислям места, имена, история и т.н., това ме изтощава изключително много, защото се опитвам да намеря идеалните епитети. А

и всяко едно място е измислено, не ги базирам на такива, на които всъщност съм бил. Да създавам герои, обаче е любимата ми част от писането. Когато създавам образа им, името, background-a, това ми дава енергия, защото имам страшно много идеи за тях. Истината е, че визуализирането на герой за компютърни игри ми е хоби и точно там се раждат персонажите ми. Първо всъщност ги правя на онлайн, а след това ги описвам в текстовете си. Надявам се скоро да имам компютърната грамотност да направя своя игра, където да използвам героите си, но засега само ги създавам виртуално.

ВЕЛИНА
СТАНОЕВА

Човек не знае какво може да му се случи в живота

на София, в близост до руската църква, Парламента, Софийския университет и още ред ключови места.

Цялостната картина никак не се връзваше, но аз продължих да си чакам.

Тайната ми надежда продължи кратко. Твърде кратко. Истината блесна с цялата си пошлост.

Опашката се оказа дълга, твърде дълга. Превъзбудена, нетърпелива, на моменти прекалено щастлива.

Колкото повече обаче опашката се „движеше“, толкова по-безпощадно ясно осъзнавах, че нещо не е както трябва.

Музиката ставаше все по-шумна, а мизансцената на месо – все по-натрапчива.

Бях се наредил... за... как да кажа по меко, по възможност без да изгледам глупаво... за сръбска скара.

Макар и малко позакъснял, успях да вляза в театъра. Все пак там чакащите бяха доста по-малко. Опашката беше не толкова дълга, желязците – не толкова много, а и стремежът към елитарни преживявания – все още... недостатъчно силен.

Калоян Кюркчиев

С нея се срещнахме на 9-и ноември – ден преди паметната за България дата, в която надеждата за промяна е огромна.

Та и аз така, наивен студент втори курс, реших, че няма да е лошо да отида на театър. Изборът ми падна на театър „Българска армия“ и постановката „Завещанието на целомъдрения женкар“. Не, че има някакво значение как се казва самото представление, но ей така, от пунктуалност да спомена.

Отидох с надеждата, че ще успея бързо да се сдобия с билет. За мое едновременно щастие и нещастие, ви-

Опашката на културата

Може и да дойде времето, в което денят не само да започва, но и да свършва с култура

дях опашка пред касите, която явно продължаваше и по тротоара. Меко казано изненадан, започнах да чакам с тайното удовлетворение, че е дошъл моментът на така наречената промяна, поне в ми-

сленето.

Около мен обаче забелязах, приближавайки се твърде бавно до заветното закупуване на билет, че преобладаващата маса от хора е от мъжки пол. Вярно е, че не трябва да се

съди по външния вид, но изглеждаха по-скоро като хора, които биха били в агитката на футболна среща, отколкото да гледат тихо и спокойно театър.

След поредното приближаване със

стъпка-две до театъра, започвам да чувам музика, огласяваща може би целия булевард. Сръбска музика, характерна повече за някое по-долнопробно заведение, отколкото за централната част

Тя, Тишината

Един ден чух възрастен човек да говори на друг - коментираше закриването на училище. Ставаше въпрос за единственото по рода си образователно средище с такава специалност в България. Училище, за което не се говори и услужливо се изчаква да бъде затворено, за да може това в столицата (частно, естествено), където и без това вече няколко години има интерес към създаване на такава паралелка, да изझे функциите на училището във въпросното

село.

В Европа има само две училища с такъв профил, едното от които е в нашата родина. Просто никой не се замисля, че ако в едно населено място закриеш училището и/или детската градина, го обричаш на забвение. Ала на кого му пука?

В същото време със собствените си очи видях как в столично училище стая се разделя, за да станат класните стаи две. В такава време живеем явно – виждаме пълните коридори на претрупаните с деца СУ-та в София, тук-там и някъде извън столицата, но за училищата в селата са единици хората, които „виждат и чуват“ проблема, да не говорим да го споделят.

Новата учебна година в „различното“ училище, както се самоопределят учащите в това село, стартира скромно, без прием за осми клас, а школкият звънец би за пръв път за първокласниците... Пардон, за първокласника, който чува само Нея - Тишината.

Калоян Кюркчиев

Смях до полуда на камерната сцена

Незалязващите „Лунатици“

пълнят Народния театър

Скритият от публиката живот на артистите е изложен на показ

Светлините са изгасени. Всеки зрител нетърпеливо очаква първия персонаж, който ще стъпи на камерната сцена на Народен театър „Иван Вазов“ в постановката „Лунатици“. Едва ли някой знае какво наистина го очаква. Смях? Задължително. Чак до сълзи. Но и още нещо – разкриване на действието зад кулисите.

Постановката представя скрития от публиката живот на артистите – без светлината на прожекторите, зад завесите, нетърпеливи да се възлътят в следващия вълнуващ персонаж. Но понякога влизането в роля се оказва изходът от реалността, натоварена с проблеми от ежедневието. Едни и същи роли, играни до безкрай; непукизъм от страна на публиката; любов – изгубена или намерена отново – с това се сблъскват актьорите Михаил Петров, Аня Пенчева,

София Бобчева, Виолета Гиндева, Анна Петрова, Васил Драганов, Владислава Николова, Павел Иванов, Христо Чешмеджиев, превъплътени в своите сценични образи. Те ще ви представят реалността, която обитават артистите, стремежа към нови висоти и силата на семейството и любовта. Ще ви разсмеят до полуда, може и да ви разплачат. Определено ще ви накарат да се замислите. Гарантирано ще си тръгнете доволни.

„Лунатици“ е динамична и очарователна комедия от Кен Лудвиг в превод на Светлана Панчева за двойка прочути навремето актьори – Джордж и Шарлът Хей, които сега са принудени да играят в градчета като Бъфълоу и на малки бедни сцени – като тази на театър „Ерлангър“. Но нито Джордж, нито Шарлът, нито дъщеря им Розалинд, нито вече възрастната бивша актриса Етел,

както и младите им колеги, не са загубили вярата, че единствено и само театърът „е спасителното ни въже, живота ни връзка с хората и човешината“ и в лудешки ритъм продължават да играят, да мечтаят за нови роли, да обичат и очароват публиката.

Героите изпадат в поредица комични ситуации, които на пръв

поглед изглеждат недостижими. Не всеки от нас играе в театъра, не се е сблъсквал с проблеми като празна зала, разочарование от неполучена роля или залязваща актьорска кариера. Но сред целия този хаос зад кулисите се показват и универсалните общочовешки теми – любовта, мъката, щастието от успеха и силата на семейството в нужните моменти. Героите се карат, лъжат, но накрая като всяка една хубава приказка осъзнават, че притежават най-голямото богатство – взаимната си подкрепа. За разлика от публиката, театъра, персонажите, декора, които се менят всяка вечер, подкрепата е вечен спътник на човека в неговия житейски път. Това е и основната идея на пиесата.

Тъй като „Лунатици“ е театрална постановка, основната изказна форма е разнообразна, за да се избегне монотонността. Диалогът е основната форма, като неколкото персонажа участват в сблъсък на интереси, който стига до спор. И понеже все пак наблюдаваме актьори на сцената на Народен театър, превъплътени в герои на сцена в САЩ, монолозите са задължи-

телни. Героите размишляват за живота си, било то в личен или професионален план. Разбира се, достигнат ли до прозрението, от което се нуждаят, се изповядват за допуснати грешки и потиснати чувства. Думите им са в разговорен стил, тъй като публиката ги вижда зад кулисите като герои от собственото си ежедневието. Диалогът, също както самото действие, се развива динамично заради невероятните ситуации, с които трябва да се справи семейството със своите колеги и приятели.

Действието се развива в Ню Йорк, САЩ през 50-те години на миналия век. Но освен да представят тогавашната реалност, персонажите се връщат назад във времето чрез своите спомени за по-хубавите, по-бляскавите дни на професията на театралния актьор. Героите са комични, но и реални. Зрителят може да обвърже собствения си житейски опит с техния, както и да се замисли как може да го подобри. Освен да им подражава, публиката им се смее, съчувства им и накрая

остава с чувство на лекота у себе си. Спокойно е, че няма толкова шантав живот или пък се изненадва, че има, но си взема поука как може да подобри себе си, за да избегне показаните грешки като пианство, несигурност в партньора или пък един полу-годеж, който би бил неуместен. Изневярата е една от засегнатите теми и за разлика от постановката „Жена ми се казва Борис“ на Рафи Шарт, отново с превод на Светлана Панчева и представена в театър „Сълза и смях“, тук тя не е шега, а повод за конфликт. А всеки конфликт завършва с поука. Разликата във времевия период не се усеща. Представените универсални конфликти оставят непокътнати във времето, а смехът в която и да е епоха е най-доброто лекарство за ежедневните грижи. Затова постановката толкова се харесва на публиката – подходяща е за всяка възраст, защото самите герои са от три поколения. Възрастта не пречи на таланта и чувството за хумор.

Постановката е великолепа, затова се играе във величествения Народен театър „Иван Вазов“. Забавна е, развлекателна и в никакъв случай не бива да се приема сериозно. Героите са многопластови и публиката лесно може да се постави на тяхното място в житейски план. Смехът е гарантиран, декорът – разнообразен – и дори и да иска, зрителят не може да отдели погледа си от сцената. Времето минава неусетно и всеки се надява на продължение. Но все пак това е театър, а не телевизионен сериал. И тази пиеса е една.

ИВАНЕЛА ЩЕРЕВА

Сериал, държал челни позиции вече десет години

Breaking Bad – пример за добър сериал

Потопете се в света на престъпността, водена от добри намерения

Тази година отбелязва едно десетилетие, откакто Breaking Bad, драматичният американски сериал на продуцента Винс Гилиган, започна. На пръв поглед нормалната история на гимназиалния преподавател по химия, превърната в ожесточена борба за живот и пари, се утвърди като един най-добрите сериали в историята на телевизията с два Златни глобуса, още 145 награди и 227

система за феновете си? В чест на десетата годишнина от първия епизод, ще разгледаме нещата, които направиха Breaking Bad велик.

Сюжет и концепция
Създателят на Breaking Bad, Винс Гилиган, създава сериала с желанието за нещо различно и неочаквано. Тенденцията на повечето проекти във филмовата индустрия, като цяло, е да създават непроменливи об-

Заглавието е създадено да откроява бездушния път на Уолтър Уайт. Фразата „breaking bad“ се използва често в южната част на САЩ и е синоним на преобръщането на ценностната система на човек.

Концепцията за сериала се ражда от шега между Винс Гилиган и сценариста Томас Шнауц. Поради тогавашната им липса на професионална заетост, двамата започват с насмешка да говорят как ще построят лаборатория за производство на метамфетамини в задната част на една каравана и ще започнат да обикалят из страната да правят пари.

Герои и актьори
Брайън Кранстън, име, свързано с много комедии и развлекателни роли, насочи очакванията на публиката към сериал, подобен на комедийния „Трева“. Но Breaking Bad се оказа далеч по-различна продукция. Прекрасната актьорска игра на Кранстън дори и за момент не подкаса за предстоящия обрат в сюжета, който определи цялата тематика на сериала.

Уолтър Уайт, главният герой в Breaking Bad, се оказва един от най-динамичните и променящи се персо-

нажи, с голяма трудност на изпълнение, благодарение на което Брайън Кранстън печели пет награди „Еми“ за „Най-добър актьор в драматичен сериал“.

Арън Пол също изиграва ролята на Джеси Пинкман, бивш ученик и настоящ дилър на Уолтър Уайт, по завладяващ начин. Развитието на Пинкман в сериала е диаметрално противоположно на това на Уолтър Уайт и от негативен герой, Пинкман се превръща в харесван и симпатичен персонаж за зрителите. За тази своя роля Арън Пол печели две награди „Еми“ за „Най-добър поддържащ актьор“.

Символи и интересни факти

Водеща тема в сериала е базисният човешки морал и последиците, ако той бъде осквернен. Урокът на Винс Гилиган за зрителя е, че всяко действие има равно на сила противодействие и справедливостта възтържествува рано или късно.

Интересен факт е, че сайтът, направен от сина на Уолтър Уайт за събиране на средства за болестта на баща му, е все още активен и дава детайлна информация за сериала. Главната страница от сериала е запазена.

Телевизионната продукция отбеляза голям успех и по този случай Винс Гилиган реши да създаде втори сериал, който да напомня на Breaking Bad, но с друга нотка и главен герой. Проектът се казва Better Call Saul и разказва историята на криминален адвокат, който от Уолтър Уайт се пренасочва към клиенти със съмнителни дейности и опасни жivotи. Животът му се превръща в приключение и до момента може да бъде проследен до четвърти сезон, като се очаква и пети през

2019 година. Десет години по-късно заглавието „Breaking Bad“ е вписано със златни букви в историята на телевизията и оставя след себе си доказано успешен пример за следване във всички аспекти на правенето на сериали. Можем само да се надяваме, че и други проекти, тръгнали от шега за безработицата между продуцент и сценарист, ще ни донесат също толкова невероятни емоции.

АЛЕКСА КОШУТОВА

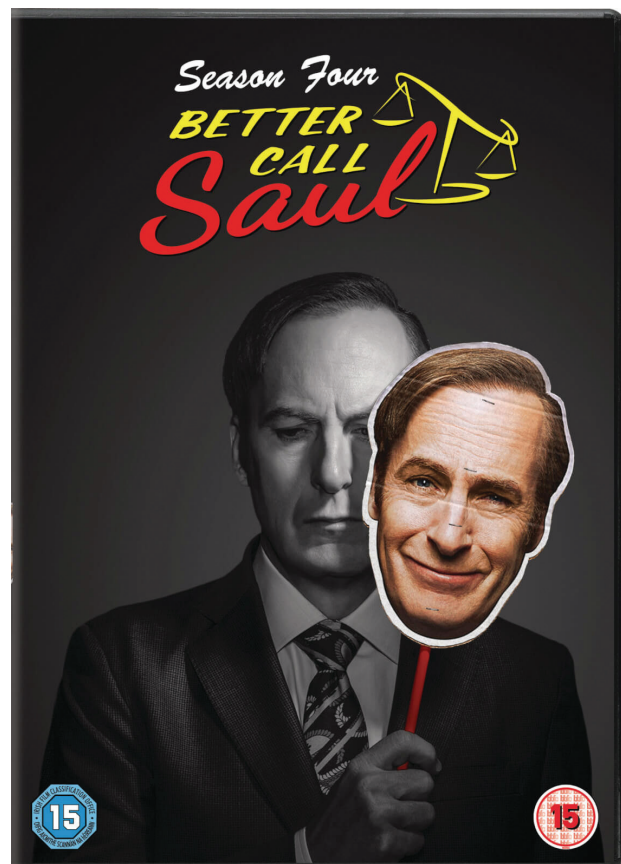
номинации. Нищо чудно, че фенове почнаха да хвърлят пици по покрива на къщата, в която семейство Уайт „живееха“ по време на снимки.

Сериалът се оказва толкова влиятелен, че в интервю с Entertainment Weekly, Арън Пол (Джеси Пинкман) споделя как феновете на героя Уолтър Уайт, изигран от Брайън Кранстън, изпитвали истинска ненавист към хората, застанали на пътя на учителя и неговата мет индустрия.

Но как този сериал се превърна в модел на подражание в телевизията, че и в ценността

рази на протагонист и антагонист, като роли те се изясняват в самото начало на всяка продукция.

С това наблюдение, Гилиган насочва вниманието си към това да създаде нещо различно, да развие протагониста в антагонист, или по-добре, да покаже една симбиоза между героя и злодея в едно тяло, това на Уолтър Уайт. От безпомощна, болна от рак жертва, Уолтър Уайт се превръща в безскрупулен убиец, жаден за богатство и готов на всичко да опази състоянието си и мястото си на нелегалния пазар.

87-годишен мъж от малкото градче Санта Лусия е последният човек, който владее

Сестерия-уникален, но изчезващ занаят

Какво може да се направи с много усмивки и малко усилия?

Чували ли сте за занаята Сестерия (Cestería). Не се притеснявайте и аз не бях. Сега ще ви разкажа какво представлява и защо трябва да пазим традициите и занаятите си.

Това е испански занаят, в който се използват главно палмови листа. С тях се изработват най-различни красиви неща. На пръв поглед изглежда много лесно, но не е така. Поради особената си сложност, този занаят не е наследен все още от никого и е на път да изчезне.

А кой се занимава с този занаят?

Представям ви Хуан, но повечето местни го наричат Хуанито. Хуанито е 87-годишен мъж, живеещ в малкото градче Санта Лусия, намиращо се на о. Гран Канария, Канарски острови. Последният

човек в света, който умее изчезващия занаят Сестерия. Има деца и много внуци, но никой не иска да продължи започнатото от него. На тази възраст повечето хора са уморени от всичко и искат да си почиват, но не и Хуанито. Не брой часовете

работа и няма определена норма. Всяка сутрин става и започва да работи и... докдето стигне. Винаги усмихнат, приветлив, много гостоприемен и добър домакин.

Неговата история е много интересна и започва още когато е бил 2-ри клас. В часовете по трудово, Хуанито и неговите съученици правят най-различни неща от палмови листа. Малкият Хуанито решава да развие това и започва да прави много по-сложни неща от тези в училище. И така вече 80 години. Има много дипломи,

награди от кмета на Санта Лусия, от министъра на културата, от различни неправителствени организации и т.н.

Процесът за подготовка на листата е дълъг и сложен. Първо трябва да се изберат подходящи палмови листа и да се нарежат в необходимата форма. След като си набави достатъчно количество палмови листа, Хуанито ги оставя да изсъхнат един ден на слънце, а след това – 3 часа в огнена пещ. Оттам се вадят със специален стик, за да не се счупят листата и за да не

материал, с който да работи. Всичко, което работи с ръцете си му доставя удоволствие.

Студенти от университета в Лас Палмас (столицата на Гран Канария) са при Хуанито на обучение и всички споделят, че занаятът е интересен, но нямат търпението, отдадеността и желанието да се занимават с това. Надявам се скоро да се намери доброжелател, който да бъде заинтересуван от Сестерия, за да може да продължи започнатото.

През годините усърден труд, Хуанито никога не си е помислял да се откаже от занаята Сестерия. Това го държи жив, дава му сили всяка сутрин да се буди с желание за живот и с широка усмивка на лицето.

МАРИЯ
АТАНАСОВА

